

Linda Kilevica

Kopīga svētku svinēšana satuvina ģimeni

Kristieši visā pasaulē šogad reizē svin Kristus Augšāmcelšanās svētkus, un arī dabā beidzot ir sākusies atmoda, mostas pavasarīgs zaļums. Mūsu senči dzīvoja saskaņā ar dabas ritmu un svinēja Lielo dienu, kad garā ziema bija beigusies. Īpaši Latgalē tautas ieražas ir ļoti savijušās ar kristīgajām tradīcijām, atzīst folkloras un tradīciju pārzinātāja un iedzīvinātāja Anna Kārkle.

Līvānu 1.vidusskolas skolotāja un bērnu un jauniešu folkloras kopas “Ceiruleits” vadītāja Anna Kārkle bija atbraukusi uz Daugavpili, lai stāstītu par Lieldienu svinēšanu Daugavpils novada kultūras darbiniekiem un folkloras kopu vadītājiem. Viņi labprāt iesaistījušies nodarbībās, arī praktiskajās, un teikuši, ka apgūtās rotaļas palīdzēs viņu darbā, rīkojot pasākumus. “Tradīciju kopšanu bieži veic un zināšanas tālāk nodod kultūras iestādes, arī skolas. Daudzviet ģimenēs šīs tradīcijas ir aizmirstas. Skolas, kultūras centri ir tās vietas, kas var palīdzēt kaut mazumiņu saglabāt,” saka A.Kārkle.

Folkloriste pastāstīja, kā Lieldienas svin viņas ģimenē: “Mēs ejam uz baznīcu, nosvētām olas, un mājās sadalām to olu tik daļās, cik ir mājnieku – cerībā, ka mūsu dzīve būs saskanīga un mājās valdīs gan ticība, gan pārticība. Ir vēl daudzas citas izdarības, kaut vai olu krāsošana. Arī tā satuvina saimi, neesi jau viens krāsotājs, bet iesaistās visa ģimene. Pagājušajā gadā mazā mazmeita, kurai bija divi gadi, jau krāsoja olas. Tas rada kopības izjūtu. Arī šūpoļu kāršanā un šūpojoties visi priecājas par gaismu, kas atgriežas pie mums. Atceros, pie manas vecmamma griestos pie sijām bija atstāti metāla riņķi, kur istabā Lieldienās iekārt šūpoles.”

A.Kārkle ir pārliecināta, ka modernās olu krāsas ir paredzētas mūsdienu slinkākajai cilvēku daļai, tāpat arī uzlīmes. “Kas var būt vienkāršāk, kā pielīmēt pie olas uzlīmi! Cita lieta, ja esi ieguldījis darbu. Mūsu mājās sīpolu mizas vāc visu gadu. Pirms Lieldienām ejam meklēt, kur ir kāda zaļa zālīte vai ziediņš, ar ko dekorēt olas. Kad izņemam no katla un attīnam olas, katrs saka – tā bija mana ola, bet tā, lūk, bija mana! Tas ir īpašs process. Tāpēc es domāju, ka vajag pieturēties pie mūsu vecmāmiņu receptēm,” uzskata tradīciju kopēja.

Lieldienu galdā noteikti ir jābūt tam pašam olām un svētībai. Pārējo var pieskaņot. Lieldienas nesvin īpaši bagātā laikā, un galdā ir tas, kas ir. “Pie mums vienmēr ir bijis cepetis galdā. Kādreiz vectēva māsa cepa, tad mana mamma, tagad mans vīrs cep cepešus. Tas arī pāriet no paaudzes paaudzē. Mums ir pašcepta mājas torte, mūsu ģimenē patīk riekstiņi. Katrs atļaujas pēc savas rocības,” stāsta A.Kārkle.

Ko mēs paši varam darīt svētkos, lai nebūtu tikai pie TV jāsēž un jāgaida, ko tur ir sagatavojuši un izdarījuši mūsu vietā? “Mēs varam dziedāt, iet rotaļās. Ir tik daudz rotaļu un spēļu. Ja cilvēks grib, savu laiku var piepildīt. Svarīgs ir arī kāds kopīgs pasākums, izešana. Visi cenšamies turēties kopā tieši gadskārtu svētkos,” pieredzē dalās A.Kārkle.

Jauktajās ģimenēs bieži vien Lieldienas, kā arī citi reliģiskie svētki nesakrīt, vienam vēl ir gavēnis, otram vairs ne. A.Kārkle saka, ka cilvēki mūsdienās vairs neesot tik strikti.

Bērni no dažādām konfesijām, kas mācās viņas klasē, sako, ka ģimenē nosvinot divreiz. Tradīcijas arī ir ļoti līdzīgas, ir labi, ka var sadzīvot dažādi viedokļi un ierāžas.

Ik gadu Līvānos norisinās akcija “Piedzīvosim Jāņus”, A.Kārkles vadībā var mācīties, kā līgot tā, lai svētkos izprastu to seno jēgu un padarītu svarīgu arī mūsdienu cilvēkam. “Tie, kam interesē, atradīs veidu, kā vairāk uzzināt arī par citām gadskārtu tradīcijām un mācīties svinēt svētkus,” atzīst skolotāja.